

Lord Alfred Douglas

Een van de beroemdste en meest dramatische homorelaties uit de literaire geschiedenis was die tussen Oscar Wilde en Lord Alfred Douglas, zijn jongere minnaar. Over Wilde is in de afgelopen eeuw al veel geschreven en zijn werk wordt nog altijd herdrukt en uitgevoerd. Maar wie was Alfred Douglas?

Douglas werd beroemd als 'het vriendje van', maar na de dood van Wilde in 1900 was het ook afgelopen met zijn beroemdheid. Terwijl Oscar zelfs na zijn dood nog een paar keer flinke opschudding veroorzaakte, raakte Douglas in de vergetelheid. Alhoewel hij Oscar Wilde nog 45 jaar zou overleven is, zoals Komrij schrijft in het voorwoord bij een onlangs verschenen biografie, zijn levensverhaal 'in eerste instantie het verhaal van een relatie'. Een relatie die dramatisch zou eindigen. In 1895 werd Wilde na een proces, uitgelokt door Alfred Douglas' vader, veroordeeld tot twee jaar dwangarbeid wegens sodomie. Hij kwam de gevangenis weer uit als een gebroken man. Dat Alfred Douglas door velen verantwoordelijk werd en wordt gehouden voor Oscar Wilde's ondergang is mede aan de schrijver zelf te danken. In de gevangenis van Reading Goal schreef Wilde een lange brief die in eerste instantie niet gepubliceerd werd, maar later zou verschijnen als *De Profundis*. Hierin geeft hij 'Bosie', zoals hij Douglas noemde, er behoorlijk van langs.

In een recent verschenen biografie probeert Caspar Wintermans een wat genuanceerder beeld van Alfred Douglas te schetsen dan dat van 'een tot in het merg verweerde ruziezoeker', 'een egoïstische profiteur', en 'Oscar Wilde's kwade genius', de jongeman die zijn vader wenste te vernederen, Oscar Wilde aanspoorde om een proces wegens smaad te beginnen en vervolgens Wilde te laten vallen toen niet zijn vader, maar Oscar terechtstond.

Lord Alfred Bruce Douglas werd geboren op 22 oktober 1870, en stamde uit een oud Schots geslacht. Zijn moeder was

een knappe, aristocratische vrouw, zijn vader de markies van Queensberry, een ruwe man die afschuw opriep met zijn opvattingen over het geloof en de vrije liefde en het met de huwelijks-trouw niet al te nauw nam. Zijn moeder vertroetelde hem en bracht hem de liefde bij voor kunst en literatuur. Op zijn veertiende werd Bosie naar een jongenskostschool gestuurd, waar hij zijn maagdelijkheid verloor en zijn eerste literaire activiteiten ontwikkelde. In deze periode werd ook het huwelijk van zijn ouders ontbonden. Douglas zette zijn literaire activiteiten voort in Oxford, waar hij ging studeren. Hij ontwikkelde interesse voor de decadente schrijvers van het fin de siècle en leerde in 1891 Oscar Wilde kennen. De jongen en de schrijver werden onafscheidelijk, tot ongenoegen van velen waaronder Bosie's vader, de markies van Queensberry en Robert Ross, een intieme vriend van Wilde. Het is deze Robert Ross, die door Caspar Wintermans, schrijver van de biografie over Alfred Douglas, wordt beschouwd als degene die ons het negatieve beeld van Douglas heeft voorgeschoteld. Ross beheerde de nalatenschap van Oscar Wilde en maakte hiervan gebruik om Alfred Douglas zwart te maken.

Maar voorlopig was het leven van Wilde succesvol en deelde Douglas in de roem. Ze waren graag geziene gasten in uitgaansgelegenheden en jongenshuizen. Wilde steunde Douglas bij het maken van een literair tijd-

schrift *The spirit lamp* en Douglas op zijn beurt vertaalde het toneelstuk *Salome* in het Frans. Aan die gelukkige periode kwam een einde toen Queensberry Wilde een visitekaartje overhandigde met daarop de tekst 'For Oscar Wilde posing as a sodomite'. Ondanks de spelfout was de belediging aan zijn adres duidelijk en Oscar Wilde spande een proces aan wegens smaad. De rest is geschiedenis.

Na zijn vrijlating ging Oscar Wilde in 1897 naar Frankrijk. Ook Bosie verbleef op dat moment op het vasteland. Ondanks protesten van beider families bleven de twee elkaar regelmatig zien. In

Alfred Douglas, Londen 1919

1900 na de dood van Wilde en van zijn vader keerde Douglas terug naar Engeland in de hoop dat men het schandaal was vergeten. Helaas. De rest van Alfred Douglas wordt gekenmerkt door een aaneenschakeling van rechtszaken. Douglas trouwde met Constance Olive en kreeg een zoon. De vader van Constance en Constance zelf stonden een paar keer tegenover hem en ook zijn artikelen in diverse tijdschriften leverden regelmatig een

uitnodiging op om voor de rechter te verschijnen. Van Oscar Wilde's schaduw zou hij evenmin afraken toen *De Profundis* alsnog in boekvorm verscheen en toen in 1916 de biografie *Oscar Wilde: His life and Confessions* verscheen. Het meest bizarre in die hele serie processen is ongetwijfeld degene die Douglas in 1914 aanspande tegen Robert Ross wegens sodomie!

Douglas' literaire nalatenschap is beperkt van omvang en lange tijd niet verkrijgbaar geweest. Aan de biografie die onlangs verscheen is daarom een selectie van zijn gedichten toegevoegd. En die zijn de moeite waard. Een van deze gedichten *Two loves* (1892) heeft een van de beroemdste (ten onrechte vaak aan Wilde toegeschreven) slotzinnen die ik ken :

*Unasked by night; I am true Love, I fill
The hearts of boy and girl with mutual flame.
Then sighing said the other, 'Have thy will,
I am the Love that dare not speak its name.'*

HANS POLS

*Alfred Douglas, de boezemvriend van Oscar
verscheen bij De Arbeiderspers en kost f 45,00
ISBN 90 295 5599 8*

Oscar en Bosie, circa 1893